

Geografický seminář

doc. RNDr. Alois Hynek, CSc.

Soubor studentských textů

V příspěvku se na příkladech studentských prací poukazuje na využití článku Zakaría F., (2005): *Europe Needs a New Identity*. Newsweek, November 21, p. 21 pro tematizaci geografie, geografický diskurz, práci s informacemi, argumentaci a komentáře v geografickém semináři.

Pro dokumentaci jsou předkládány práce následujících studentů:

- Marie Doleželová
- Gabriela Durnová
- Petra Chalupová
- Karel Malík
- Veronika Musilová

Europe Needs a New Identity

BY FAREED ZAKARIA

ONE WEEK IS A LIFETIME IN THE WORLD OF JOURNALISM these days. We've now been through two cycles of commentary on the French riots. The first saw the troubles as part of the broader clash of civilizations between Islam and the West. "Falluja-Sur-Seine?" asked the neoconservative *Weekly Standard*. The columnist Mark Steyn went further, drawing dark parallels to the Muslim conquest of Europe

in the eighth century. But the riots had little to do with Islam. There were no green flags, no crescent signs, no slogans about Palestine, no rhetoric about Islam. The young men interviewed were irreligious and talked about respect, jobs and discrimination, not jihad, suicide and virgins in paradise. The pictures looked more like those of America's race riots in the 1960s than of Fallujah or Ramallah.

The next wave of analysis focused on economics. France has a staggeringly high unemployment rate in its ethnic ghettos, ranging from 15 to 30 percent. It has produced only a few hundred thousand private-sector jobs over the past 25 years, while the United States has generated almost 50 million. But if the chief cause of trouble is unemployment, there are millions of unemployed Frenchmen who are white and of European descent, and they are not rioting. France has a work problem. The country has the shortest number of hours worked per capita in the entire industrialized world.

The average Frenchman works 24 percent fewer hours than in 1970. The average American, by contrast, works 20 percent more. Last year's best seller "Bonjour Paresse" ("Hello Laziness") is a satirical description of the dreary work environment in French companies. ("Rule No. 5: Never accept a position of responsibility for any reason. You'll only have to work harder for what amounts to peanuts.") This cocktail of unemployment, underemployment and stagnation is not an Arab problem, it's a French problem.

France's current crisis is in reality a combination of several factors, including those listed above. But it is fundamentally a problem of national identity. And this is not a peculiarly French problem. Western Europe today has almost as many foreign-born citizens as does the United States. But its countries don't think of themselves as immigrant

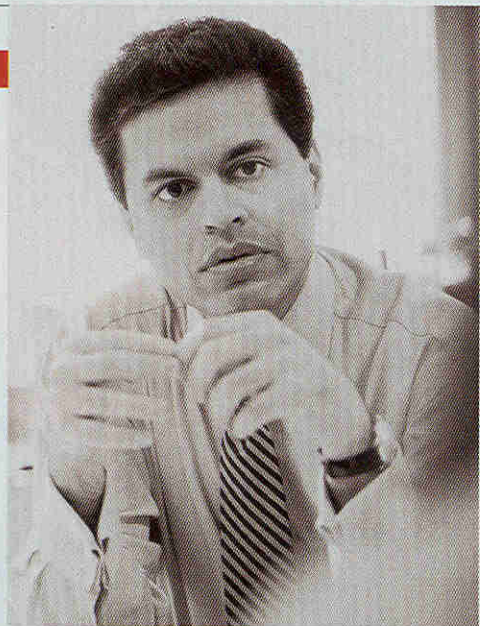
nations. The centers of society remain tightly knit, insular and largely homogenous.

Theory and practice diverge sharply. Europeans claim to have given up their old national identities, but have they really? France speaks of a republic of values, but scratch beneath the surface and it is a republic of cloistered communities. Other European countries speak of postreligious, postnational identities, but at heart they remain countries where identity is defined by family, community and territory. This is, after all, what so many of us find admirable about Europe. Its communities are rooted in specific places—*terroir*. People don't move; they give a place a sense of historical continuity. The ties to the land remain deep.

Theory and practice diverge sharply. Europeans claim to have given up their old national identities, but have they really?

But these very traits—seen in those wonderful French movies about the countryside—become deeply oppressive to outsiders struggling to find a place at the table. A recent French study showed that job applicants with "French-sounding names" had 50 times the chance of being interviewed as those with Arab- or African-sounding names.

Solving this problem is a matter of survival for Europe. These "foreigners" are citizens; they have to be integrated. In fact, for Europe to prosper it needs more immigrants. Europe's economies are not quite as sclerotic as people imagine. The biggest cause of its lower growth rate is a lack of immigration. And things are only going to get

PHOTOGRAPH BY CHARLES DUMANNY FOR NEWSWEEK

worse. Put simply, Europe has too many retirees and too few workers. The only real solution to this is some increased immigration. But if immigration ineluctably causes social chaos, Europe is doomed.

What is the solution? Is it a Frenchman's nightmare—Americanization? In some ways, yes. France and other European countries need to move closer to a national identity based on ideas and values. And they need to take active measures—like affirmative action—to integrate their new minorities. Without affirmative action (in schools, colleges, business, the armed forces), America would not have the sizable black middle class that it does today, which is the most effective balm to the problem of race relations.

One country has moved in that direction, with notable results. Britain has over the past 20 years redefined its identity. In a remarkable discussion in *Prospect* magazine last April, Chancellor of the Exchequer Gordon Brown explained his definition of British identity: "A belief in tolerance and liberty, a sense of civic duty, a sense of fair play, a sense of being open to the world." When pushed as to whether these were really in any meaningful sense "British," Brown persisted, saying, "[These are] the ideas that underpin our history. We were talking about liberty and opportunity long before America was established. And America is based on British ideas ... And if you look at British history, then the fact that four nations eventually came together means that Britishness could never be based on ethnic identity."

Britain has not solved this problem. But it is searching for a solution that honors the past, embraces the present and prepares it for the future. One cannot say as much for the rest of Europe.

Write the author at comments@fareedzakaria.com.

Europe needs a new identity

by Fareed Zakaria

Fareed Zakaria je americký novinář, který komentuje bouře (riots), které se v posledních dnech odehrály ve Francii. Jednalo se o vzbuření francouzských obyvatel afrického původu, a to jak černochů, tak i Arabů.

Zakaria hned v úvodu říká, že si nemyslí, že tyto bouře mají náboženský původ – tedy nejedná se o střet islámu se západní kulturou. Vzbuřenci totiž nehovoří o džihádu a pomstě, ale o respektu a diskriminaci a hlavně o zaměstnání.

Podle Zakarie tkví jádro problému ve vysoké nezaměstnanosti etnických skupin, která je typickým francouzským problémem a která dosahuje 15-30%. Z pozice amerického novináře Zakaria situaci přirozeně srovnává s USA, které jsou snad nejvýznamnějším případem státu, pro nějž je charakteristická vysoká etnická pestrost. Ve srovnání s USA Francie vytváří mnohonásobně méně nových pracovních míst v soukromém sektoru a kromě nezaměstnanosti zde existuje vlastně i přezaměstnanost, kdy obyvatelům Francie stačí ve srovnání s jinými národy pracovat mnohem méně. Francie patří ke státům s nejmenším průměrným počtem odpracovaných hodin na osobu za týden a šla by tak vlastně označit ve smyslu "národa lenochů". Zatímco průměrný Francouz dnes pracuje o 24% času méně než v roce 1970, u průměrného Američana je to o 20% více.

V návaznosti na toto se Zakaria věnuje otázce imigrace. Zatímco USA jsou ve všeobecném povědomí zapsány jako stát multinárodnostní a multikulturní a vlastně stát imigrantů, západní Evropa je vnímána úplně jinak. Pojetí západní Evropy je spíše tradicionalistické. – Její komunity jsou málo mobilní a jsou silně svázány s půdou. Ve skutečnosti se však v současné době v západní Evropě nachází tolik imigrantů jako v USA. Západoevropské země však nad sebou v žádném případě neuvažují jako nad "imigrantskými státy". Přijímání cizinců je obecně obtížnější než v USA a Francie je toho snad nejlepším příkladem. Podle provedených studií má dnes uchazeč o práci s francouzsky znějícím jménem o 50% větší šanci že práci skutečně získá než uchazeč s africky či arabsky znějícím jménem.

Skutečnost je ale taková, že nejen Francie, ale vlastně celá Evropa ke zvýšení své prosperity nutně potřebuje více imigrantů! Evropa má příliš mnoho starých obyvatel (důchodců) a naopak nedostatek ekonomicky aktivních obyvatel. Jediným řešením tohoto problému je podle Zakarie zvýšení imigrace. Víme však, že právě toto je při současném myšlení "noční můrou" Francouzů. Francouzi i ostatní evropané se dle autora této "noční můry" zbaví přehodnocením přístupu k národní identitě, která by měla být založena především na hodnotách a idejích. Evropské národy potřebují zejména podniknout kroky k integraci svých minorit.

Na závěr uvádí příklad, že toto je v Evropě možné. Jedná se o Velkou Británii, která je spojením čtyř národů, a proto je jasné, že britství nemůže být založeno na etnické identitě. Podle Britů jsou tolerance, svoboda, pocit občanství a povinnosti, pocit fair play a otevřenosti ke světu vlastně jejich původní hodnoty, které uznávali ještě dlouho před vznikem USA a které od nich potom vlastně Američani převzali.

Současné bouře ve Francii komentuje také časopis The Economist v článku An underclass rebellion, ve kterém jsou zevrubněji popsány probíhající nepokoje, sociální situace na předměstích a francouzská politika.

Nepokoje se odehrávají v oblasti předměstí a jejich aktéry jsou mladí Francouzi afrického původu. Jejich rituálem se stalo pálení aut. Tímto způsobem jich v posledních dnech zničili asi 6000, asi 1500 lidí bylo zajato a jeden muž dokonce i zemřel. Občas vypalují i některé objekty- např. restauraci Mc Donald's a dokonce i základní školu. Jedná se o největší nepokoje, které Francie zažila od roku 1968, kdy proběhly studentské bouře.

Podle The Economist tkví příčina nepokojů v selhání francouzské politiky v otázce integrace imigrantů. Paradoxem je už to, že zde pro obyvatele afrického původu zatím ani neexistuje jiné označení než "imigrant". Jedná se přitom o děti či praděti lidí, kteří do Francie přišli ze severní či západní Afriky již v 60. letech. Tyto děti a praděti se samozřejmě narodily ve Francii, ale přesto jsou zde stále označovány jako "imigranti".

Článek se šířeji věnuje problematice míst, kde tito lidé žijí. Obyvatelé afrického původu jsou koncentrováni na předměstích francouzských velkoměst v nevzhledných anonymních sídlištích (např. Evry či Corbeil-Essonnes), pro která je typická směs problémů s nezaměstnaností, rozvrácenými rodinami, kriminalitou a distribucí drog. Je pravdou, že na opravy sídlišť v nejhorším stavu (např. Les Pyramides v Evry) se sice v současné době vynakládají prostředky, avšak sociální situace a atmosféra těchto sídlišť je stále velmi neutěšená. Lidé jsou zde nespokojeni, protože se cítí silně diskriminováni. Policejní služba, která zde byla díky vládním rozhodnutím posílena ve snaze o zvýšení bezpečnosti, je k občanům se "špatnou barvou pleti" velmi nedůvěřivá. Policisté se k těmto lidem chovají nevybíravě a bezdůvodně je zastavují, kontrolují atd. i když nic neudělali.

Podle článku v časopise The Economist jsou současné "riots" způsobeny dvěma politickými problémy: vznikem etnických ghet a masovou nezaměstnaností v těchto ghettech. Francie má obecně vysokou mírou nezaměstnanosti (asi 10%). Obzvláště vysoká je pak míra nezaměstnanosti u mladých lidí (15-24 let)- až 23%, což je jedna z nejvyšších hodnot v Evropě. V oblastech s obyvatelstvem afrického původu je však mezaměstnaných až 40% mladých lidí! Navíc většina (až 70%) nabízených volných míst má pouze dočasný charakter a jedna pětina z nich jsou dokonce práce jen na jeden měsíc! Permanentní pracovní místa jsou totiž pod tak velkou zákonnou ochranou, že zaměstnavatelé raději vytvářejí místa dočasná a vzniká tak jev označovaný jako "insider-outsider labour market". Mladé ženy afrického původu ještě jakž takž práci seženou, ovšem v případě mladých mužů je situace výrazně horší. Jejich dopisy, ve kterých se ucházejí o práci, končí na základě pohledu zaměstnavatele na jméno, většinou nepřečtené v popelnicích. Nelze se proto divit, že se muži s africkým původem cítí zahanbeni, když i jejich sestry dovedou sehnat práci a oni ne. Proto se bouří.

Sporná je role islámu v probíhajících vzpouřích. Většina vzbouřenců je sice vzhledem ke svému severoafrickému původu muslimského vyznání, předpokládá se však, že v případě "riots" nejde o organizované násilí, ale o anarchistické bouře podporované možnostmi kontaktu pomocí internetu a mobilních telefonů. Francie má status země s největší muslimskou komunitou v Evropě. Avšak samotní představitelé islámu se shodují, že zde nejde o nábožensky motivovanou akci. Islámské organizace dokonce uspořádaly některé akce (pochody) v předměstských sídlištích s cílem uklidnit situaci. Možným nebezpečím zůstává existence radikálních islámských skupin, kterých je ve Francii celkem 50 a v okolí Paříže asi 30. Existují obavy, že by tyto skupiny mohly využít neokojů k prosazování svých zájmů.

Závěrečná část článku se zabývá rolí nejvýznamnějších francouzských politiků v otázce "riots" (prezident Chirac, premiér de Ville-pin a ministr vnitra Sarkozy).

Fareed Zakaria: Europe Needs a New Identity (reakce na článek)**• Střed odlišných světů/civilizací – islám X západní svět**

- ⇒ zjednodušený pohled, „islám“ v Evropě neexistuje v izolaci, prochází vývojem, dnes je otázkou, co se vlastně rozumí pojmem islám, jak ho chápou věřící v každodenním životě, vážně hraje tak důležitou roli?, do jaké míry je pro věřící důležitý v porovnání s ostatními aspekty života
- ⇒ dnes se za pojem „islám“ často schovávají zcela jiné záležitosti– fyzická odlišnost, jiný životní styl, odlišná hodnotová orientace (i když asi už ne nikterak závratně), ale také horší ekonomický status, slabší úroveň vzdělání, vyšší kriminalita.....=> islám (v tomto širším pojetí) pak reprezentuje jakýsi „sociální handicap.“ Zdá se, že islám (víra) je příčinou všech problémů, zakopaný pes ale leží úplně jinde.
- ⇒ Ve skutečnosti dochází k mísení západní a východní kultury, životní styl lidí hlásících se k islámu se mění, i samotné náboženství vnímají jinak.

• Co má skutečný význam?

- ⇒ Roli hrají především **ekonomické podmínky** (životní úroveň minorit, zaměstnanost, přístup ke vzdělání.....) a také **postavení/reprezentace ve společnosti, postoj majoritní společnosti vůči minoritám.**

• Pokud životní úroveň minorit srovnatelná s ostatními není důvod se bouřit. (Tato skutečnost již byla historií mnohokrát potvrzena.)

- ⇒ Žádná minorita se dnes nesnaží o ovládnutí majoritní společnosti nebo o zarputilé šíření vlastní kultury.
- ⇒ Nejedná se tedy o jasný náboženský nebo kulturní střet, ale o ekonomickou nerovnost a každodenní diskriminaci, která se v obyvatelstvu kumuluje a čeká na spouštěcí element, který zahájí masový protest. Takto situaci v Paříži odstartovali již letní požáry přeplněných imigrantských domů, které shořeli kvůli nedostatečným investicím do jejich technického stavu, a smrt dvou mladíků při údajném pronásledování policií byla jen poslední kapkou do ohně. V podstatě nejde o nic jiného než o jakousi obrannou reakci či o zoufalé volání po radikální změně.
- ⇒ Situace v Británii ve skutečnosti není o mnoho lepší než ve Francii, problémy ale zatím nejsou tak viditelné. Pokud by došlo k podobným incidentům, jako v Paříži, je velmi pravděpodobné, že navzdory proklamovaným myšlenkám o nové identitě by příslušníci menšin reagovali obdobným způsobem.

• Jak z toho ven?

- ⇒ Jedinou cestou k nápravě je komplexní zlepšení ekonomických podmínek přistěhovalců a jejich potomků, spolu se změnou postoje majoritní společnosti (=vymícení diskriminace a zavedení rovných šancí.)
- ⇒ Není třeba, aby se lidé hlásili k jakékoli univerzální identitě a potlačili tak prvky vlastní kultury. (Jednotná identita ostatně v praxi nefunguje ani na lokální úrovni v USA a je manifestována pouze ve vztahu k jiným státům v podobě jakési „národní“ hrdosti a často i povýšenosti, a představuje tak dlouhodobě živený mýtus; kdo věří, že při běžném každodenním kontaktu Američané nevnímají kulturní rozdíly mezi jednotlivými etniky a národnostmi je blázen, problémů s přistěhovalci Amerika zažila více než kterákoli jiná země a zdaleka je nepřekonala.)
- ⇒ Je třeba posílit vzájemný respekt k odlišným kulturám a dlouhodobě neupřednostňovat jednu skupinu před druhou.

Společnost je stále velmi citlivá k rasovým záležitostem/etnickým rozdílům, a tato zátěž z minulosti ještě dlouho překonána nebude. Dnes se sice rasismus neprojevuje tak očividně, jako tomu bylo až do šedesátých let např. v USA, ale to neznamená, že v nějaké formě dosud nepřežívá a neovlivňuje chování lidí. Dnes působí povětšinou skrytě, na ekonomické úrovni a vlna násilností v Paříži je zářným příkladem jeho existence.

Evropa potřebuje novou identitu

Fareed Zakaria – Newsweek 21. 11. 2005

V úvodu článku je nastíněn pohled kolegů publicistů, kteří dávají francouzské výtržnosti do souvislosti s konfliktem islámu a západní civilizace. Toto zobecňování a směřování Zakaria odmítá. Sami výtržníci jsou podle něj nenáboženští a hovoří o respektu, práci a diskriminaci. Druhý úhel pohledu v příspěvku je ekonomický. Zmiňována je vysoká nezaměstnanost ve Francii, která se ovšem netýká jen přistěhovalců. Francie jako celek má mnoho problémů v národním hospodářství a na trhu práce.

Současná krize je podle autora výsledkem kombinace několika faktorů, hlavně ale problémem národní identity, což však není jen případ Francie. Západoevropské země se nepovažují za „přistěhovalecké“, i když mají téměř tolik občanů narozených mimo území současné vlasti jako USA. Národní identita ve Francii a dalších evropských zemích je nadále definována rodinou, komunitou a teritoriem. Lidé se nestěhují, jsou silně připoutáni k zemi, v níž žijí. S tímto postojem se však neztotožňují imigranti a jejich potomci, kteří bojují o své místo v evropské společnosti.

Z článku vyznívá, že v řešení tohoto problému tkví přežití Evropy jako takové. Evropa totiž potřebuje příliv imigrantů, protože evropská společnost stárne a ubývá pracovních sil. Tzv. „cizinci“ jsou občany evropských států a musí být také do společnosti integrováni. Řešení částečně spočívá v „amerikanizaci“, přičemž národní identita v evropských zemích by měla být založena více na idejích a hodnotách. V závěru článku je zmíněn „britský model“, který sice neřeší problém zcela, ale pokouší se více než 20 let o „redefinování“ vlastní identity.

Příčinou násilí ve Francii je nezaměstnanost

The Times 8. 11. 2005

Obdobná argumentace jako v *Newsweeku* se objevuje v komentáři *Timesu*. Podle něj není přesvědčivé obviňovat z násilností muslimy. Britský komentátor srovnává situaci s událostmi v Británii kolem roku 1982, při nichž byla britská policie obviňována z rasistických zákroků. Kritizuje Francii, že odmítá uznat existenci menšin; když hovoří o „francouzském národním charakteru“, vylučuje lidi ze společnosti. Je zmíněna též absurdita zákazu muslimské pokrývky hlavy. Tyto problémy by však podle autora tolik nevadily, kdyby vše nebylo znásobeno nezaměstnaností. Uvádí, že ve Francii je nezaměstnanost dvakrát tak vysoká jako

v Británii, nezaměstnanost mladých lidí je ještě vyšší a nezaměstnanost mladých lidí na předměstích ještě vyšší. Za příklad řešení je dáván postup Británie v osmdesátých a devadesátých letech, kdy se byla nucena poučit britská policie i společnost, kdy byla lidem z předměstí dána možnost užitečné práce.

Nová identita Evropy

Potřebuje Evropa novou identitu? Jsou její hodnoty národní hrdosti, vlastenectví opravdové? Na takovou otázku si musí každý z nás patrně odpovědět sám. Pan Fareed Zakaria ve svém článku píše o takové chybějící národní identitě v Západní Evropě, jakou uplatňují lidé v USA. Hovoří o noční můře francouzů, o Amerikanizaci, která by do Evropy měla přijít. Dalo by se říci, že věří, že toto je způsob, jak vyřešit problémy s imigranty v tomto regionu. Jako pilíř k potvrzení špatného zacházení s vlastenectvím mu slouží nedávné nepokoje ve Francii. Zamýšlí se proč k nim došlo. Nepoukazuje však nejprve na špatnou zaměstnaneckou politiku Francie, ale na špatné pochopení slova „Francouz“. Imigranti nejsou „Francouzi“. Žijí ve Francii, ale ne jako ti, co zde mají staleté rody předků. Nezapadnou do společnosti, nepřijmou její identitu a Francie ve své panovačnosti, zas odsune je. Nestačí že máš naše občanství, vyznáváš naše hodnoty, prostě nejsi náš. Autor nastiňuje řešení – změnu chápání identity a zaktivnění integrace imigrantů, přijetí jich jako součást národa. Ne jako muslima, ale jako Francouze, mého „národního bratra“. Svoboda, rovnost, bratrství.

Netuším, jak se mám k článku vyjádřit. Patrně zastávám stejný názor jako autor v tom, že se něco musí změnit. A tím něco je právě ona dostatečná integrita do společnosti. Vlastně nemusíme chodit až do Francie pro příklady. Romové v naší vlasti mají podobné postavení. Jen si řekněme slovo „Čech“. Vybaví se nám při něm ušpiněný „cikán“ s lopatou? Ne. A právě že by také měl. Je součástí našeho národa, je součástí jeho identity. Stejně jako u nás jsou romové diskriminováni v mnoha případech, totéž se děje ve Francii i v celé západní Evropě s přistěhovalci, kteří nevypadají jako „domorodci“, nemají „domorodé“ příjmení (třeba Novák) a už vůbec neumí mluvit mateřským jazykem daného státu. Celá západní společnost ví, že přistěhovalci pomohou řešit ekonomickou situaci pomalu „vymírajících“ zemí. Je tedy na nich, teda na nás, tyto přijmout takřikajíc za své. Pokud ctí zákony daného státu, mají jeho občanství pak jsou jeho příslušníkem. Oni přejímají jeho identitu a my zas přibíráme do identity státu osobní přínos daného člověka. Už to není cizinec, ale Čech, Francouz, Brit, Dán ....., je součástí našeho národa, proto se k němu chovejme jako k sobě rovnému.

Karel Malík

Veronika Musilová Bi-Ge-Ze, 5. roč.

Fareed Zakaria: Europe needs a new identity

V tomto komentáři amerického novináře nacházíme trochu jiný pohled na události, které v nedávné době probíhaly v Paříži. Vzpoula francouzských obyvatel afrického původu byla často prezentována jako nábožensky podmíněná – tedy jako věčný spor mezi islámem a ostatními kulturami. Avšak tento novinář upozorňuje na zcela nový problém, kterým není náboženská totožnost, ale výrazně nižší zaměstnanost osob etnických menšin. Ve Francii, která má navíc nejméně odpracovaných hodin na osobu za týden, je sehnat práci poměrně těžké. Podle výzkumu Francouzi, kteří nemají francouzsky znějící příjmení, mají navíc daleko větší problémy se sháněním práce. Samozřejmě, že je zde srovnávána Francie s USA, kde je průměr odpracovaných hodin o 20% vyšší, a také je zde vyzvednuta americká multikulturalita. Evropa je v článku označována za tradicionalistickou a nepřátelskou vůči imigrantům, které přitom kvůli svému demografickému stárnutí naopak potřebuje.

V závěru je uvedeno, že příkladem pro Evropu může být Velká Británie, která je tvořena v podstatě čtyřmi národy. Británie tedy není založena na etnické identitě, ale na toleranci, svobodě,...a dalších hodnotách, které pak byly Američany při vzniku USA převzaty.

Nevím, jak přesně měla být další část pojata? Jestli jako nějaký motivační článek při výuce zeměpisu, tak mě napadají tyto otázky, nad kterými by se dalo s studenty debatovat:

- ❖ Proč je Evropa uzavřená vůči imigrantům? – zlepšení demografické situace x nárůst kriminality,....
- ❖ Je USA skutečně tak ideálním multikulturním státem? Problémy mezi černošským a bílým obyvatelstvem, původní obyvatelé – Indiáni
- ❖ Je srovnatelná „multikulturalita“ čtyř národů Velké Británie a seskupování jiných zcela odlišných kultur imigrantů?
- ❖ Jak je možné problém „strachu“ z imigrantů řešit?
- ❖ Proč se lidé bojí zaměstnávat osoby jiných národností?

- ❖ Kdybych měl já firmu, přihlížel bych k tomu jaké je můj zaměstnanec národnosti či vyznání?
- ❖ Jaký je stav imigrace v naší republice? Kterých etnických skupin se nejvíce obáváme?